

Inteligența Artificială

Universitatea Politehnica București
Anul universitar 2013-2014

Adina Magda Florea

Curs 2 - supliment

Strategii de cautare

- Problema satisfacerii restrictiilor

4. Problema satisfacerii restrictiilor

$$\begin{array}{lll} \{X_1, \dots, X_n\} & R_j \subset D_{i1} \times \dots \times D_{ij} & X_{i1}, \dots, X_{ij} \\ \{D_1, \dots, D_n\} & & \\ \{R_1, \dots, R_k\} & & \{(X_1, x_{j1}), \dots, (X_n, x_{jn})\} \end{array}$$

- Gradul unei variabile
- Aritatea unei restrictii
- Gradul problemei
- Aritatea problemei

4.1 Instante ale CSP

- Determinarea unei solutii sau a tuturor solutiilor
- CSP totala
- CSP partiala
- CSP binara – graf de restrictii

CSP – problema de cautare, in NP

- Sub-clase de probleme cu timp polinomial
- Reducerea timpului (reducerea sp. de cautare)

Algoritm: **Backtracking nerecursiv**

1.   Initializeaza FRONTIERA cu $\{S_i\}$ /* S_i este starea initiala */
  2.   **daca** FRONTIERA = { }
      atunci intoarce INSUCCES   /* nu exista solutie */
  3.   Fie S prima stare din FRONTIERA
  4.   **daca** toate starile succesoare ale lui S au fost deja generate
      atunci
    - 4.1. Elimina S din FRONTIERA
    - 4.2. **repetă de la 2**
  5.   **altfel**
    - 5.1. Genereaza S', noua stare succesoare a lui S
    - 5.2. Introduce S' la începutul listei FRONTIERA
    - 5.3. Stabileste legatura $S' \rightarrow S$
    - 5.4. Marcheaza în S faptul ca starea succesoare S' a fost generata
    - 5.5. **daca** S' este stare finala
      atunci
      - 5.5.1.   Afiseaza calea spre solutie urmarind legaturile $S' \rightarrow S ..$
      - 5.5.2.   **întoarce** SUCCES   /* s-a gasit o solutie */
    - 5.6. **repetă de la 2**
- sfarsit.**

4.2 Notatii

- $X_1, \dots, X_N$ variabilele problemei, N fiind numarul de variabile ale problemei,
- U - intreg care reprezinta indicele variabilei curent selectate pentru a i se atribui o valoare
- F - vector indexat dupa indicii variabilelor, in care sunt memorate selectiile de valori facute de la prima variabila si pana la variabila curenta

$$\text{Relatie}(U_1, F[U_1], U_2, F[U_2]) = \begin{cases} \text{adevarat} & \text{daca exista restrictia } R_{U_1 U_2}(F[U_1], F[U_2]) \\ & R_{U_1 U_2} \subset D_{U_1} \times D_{U_2} \\ \text{fals} & \text{in caz contrar} \end{cases}$$

Algorithm: **Backtracking recursive**

BKT (U, F)

pentru fiecare valoare V a lui X_U **executa**

1. $F[U] \leftarrow V$
2. **daca** Verifica (U,F) = adevarat
atunci
  - 2.1. **daca** $U < N$
atunci BKT(U+1, F)
  - 2.2. **altfel**
    - 2.2.1. Afiseaza valorile din vectorul F
/* F reprezinta solutia problemei */
    - 2.2.2. **intrerupe ciclul**

sfarsit.

Verifica (U,F)

1. test $\leftarrow$ adevarat
  2. I $\leftarrow$ U - 1
  3. **cat timp** I > 0 **executa**
    - 3.1. test $\leftarrow$ Relatie(I, F[I], U, F[U])
    - 3.2. I $\leftarrow$ I - 1
    - 3.3. **daca** test = fals
atunci intrerupe ciclul
  4. **intoarce** test
- sfarsit.**

3.3 Imbunatatirea performantelor BKT

Algoritmi de imbunatatire a consistentei reprezentarii

- Consistenta locala a arcelor sau a cailor in graful de restrictii

Algoritmi hibrizi

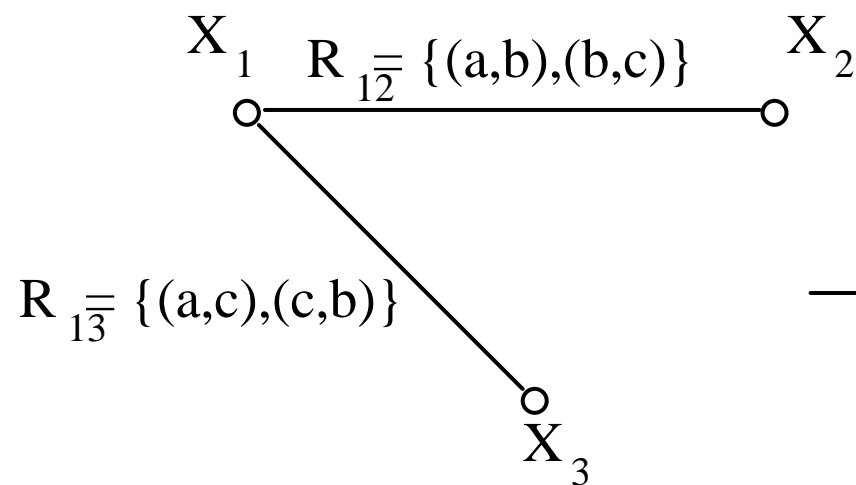
- Imbunatatesc performantele rezolvarii prin reducerea numarului de teste.
  - *Tehnici prospective:*
    - Algoritmul de cautare cu predictie completa
    - Algoritmul de cautare cu predictie partiala
    - Algoritmul de cautare cu verificare predictiva
  - *Tehnici retrospective:*
    - Algoritmul de backtracking cu salt
    - Algoritmul de backtracking cu marcarea
    - Algoritmul de backtracking cu multime conflictuala

Utilizarea euristiciilor

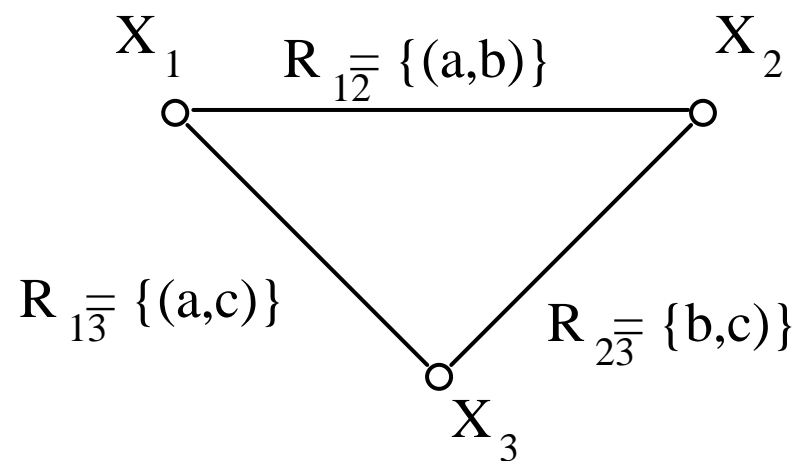
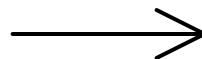
Algoritmi de imbunatatire a consistentei reprezentarii

■ Propagarea restrictiilor

$$D_{X_1} = D_{X_2} = D_{X_3} = \{a, b, c\}$$

(a)

(b)

4.4 Propagarea locala a restrictiilor

- Combinatia de valori x si y pentru variabilele X_i si X_j este permisa de restrictia explicita $R_{ij}(x,y)$.
- Un **arc** (X_i, X_j) intr-un graf de restrictii orientat se numeste ***arc-consistent*** daca si numai daca pentru orice valoare $x \in D_i$, domeniul variabilei X_i , exista o valoare $y \in D_j$, domeniul variabilei X_j , astfel incat $R_{ij}(x,y)$.
- **Graf de restrictii orientat *arc-consistent***

Algoritm: AC-3: Realizarea arc-consistentei pentru un graf de restrictii.

1. Creeaza o coada $Q \leftarrow \{ (X_i, X_j) \mid (X_i, X_j) \in \text{Multime arce}, i \neq j \}$
  2. **cat timp** Q nu este vida **executa**
    - 2.1. Elimina din Q un arc (X_k, X_m)
    - 2.2. Verifica(X_k, X_m)
    - 2.3. **daca** subprogramul Verifica a facut schimbari in domeniul variabilei X_k
atunci
 $Q \leftarrow Q \cup \{ (X_i, X_k) \mid (X_i, X_k) \in \text{Multime arce}, i \neq k, m \}$
- sfarsit.**

Verifica (X_k, X_m)

pentru fiecare $x \in D_k$ **executa**

1. **daca** nu exista nici o valoare $y \in D_m$ astfel incat $R_{km}(x, y)$
atunci elimina x din D_k
- sfarsit.**

Cale-consistenta

- O cale de lungime m prin nodurile $i_0, \dots, i_m$ ale unui graf de restrictii orientat se numeste ***m-cale-consistenta*** daca si numai daca pentru orice valoare $x \in D_{i_0}$, domeniul variabilei i_0 si o valoare $y \in D_{i_m}$, domeniul variabilei i_m , pentru care $R_{i_0 i_m}(x, y)$, exista o secventa de valori $z_1 \in D_{i_1} \dots z_{m-1} \in D_{i_{m-1}}$ astfel incat $R_{i_0 i_1}(x, z_1), \dots, R_{i_{m-1} i_m}(z_{m-1}, y)$
- **Graf de restrictii orientat *m-arc-consistent***
- Graf minim de restrictii
- n -cale-consistenta
- Comentarii

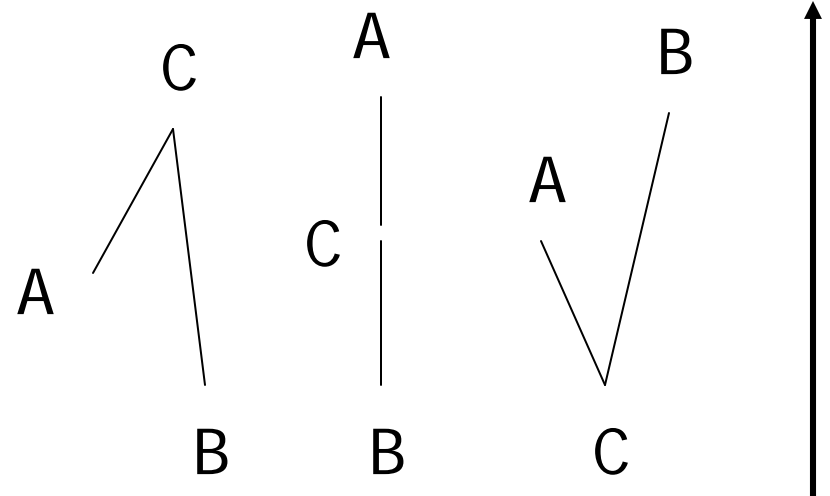
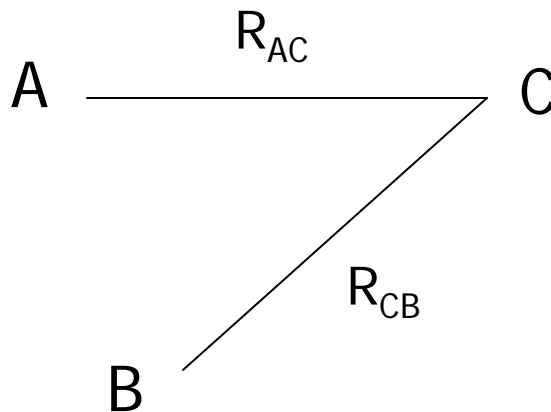
Complexitate

- **N** - numarul de variabile
- **a** - cardinalitatea maxima a domeniilor de valori ale variabilelor
- **e** - numarul de restrictii.
- Algoritmului de realizare a arc-consistentei - *AC-3*: complexitate timp este $O(e * a^3)$; complexitate spatiu: $O(e + N * a)$
- S-a gasit si un algoritm de complexitate timp $O(e * a^2)$ – *AC-4*
- Algoritmul de realizare a 2-cale-consistentei - *PC-4*: complexitatea timp $O(N^3 * a^3)$

4.5 CSP fara bkt - conditii

- Graf de restrictii ordonat
- Latimea unui nod
- Latimea unei ordonari a nodurilor
- Latimea unui graf de restrictii

Teoreme

- Daca un graf de restrictii **arc-consistent** are *latimea egala cu unu* (i.e. este un arbore), atunci problema asociata grafului admite o solutie fara backtracking.
- Daca un graf de restrictii **2-cale-consistent** are *latimea egala cu doi*, atunci problema asociata grafului admite o solutie fara backtracking.

d-consistenta

- Fiind data o ordonare d a variabilelor unui graf de restrictii R , **graful R este d -arc-consistent** daca toate arcele avand directia d sint arc-consistente.
- Fie un graf de restrictii R , avind ordonarea variabilelor d cu latimea egala cu unu. Daca R este d -arc-consistent atunci cautarea dupa directia d este fara backtracking.

d-consistenta

Algoritm: Realizarea d-arc-consistentei unui graf de restrictii cu ordonarea variabilelor $(X_1, \dots, X_N)$

pentru $I \leftarrow N$ la 1 executa

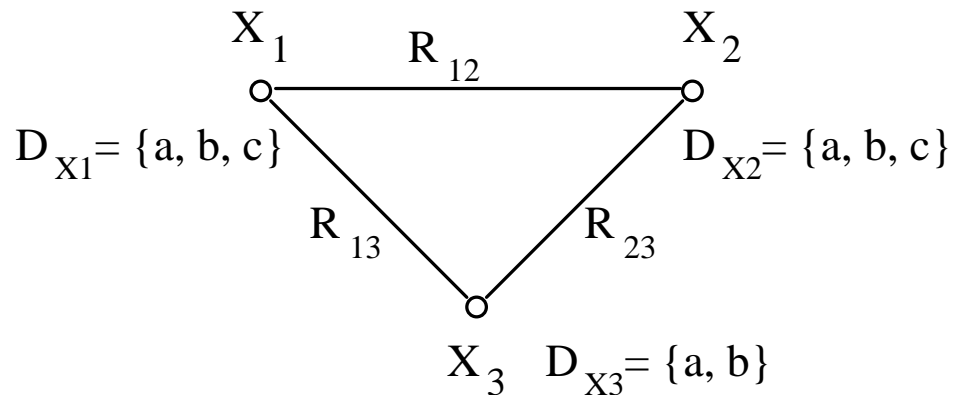
1. pentru fiecare arc (X_j, X_i) cu $j < i$ executa

1.1. Verifica(X_j, X_i)

sfarsit.

- Complexitatea timp: $O(e \cdot a^2)$

Cale-consistenta – reprezentare matriceala

$$\begin{aligned}
 R_{11} &= \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \end{matrix} & R_{12} = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix} & R_{13} = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \\
 R_{22} &= \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} & R_{23} = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \end{matrix} & \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} & R_{33} = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}
 \end{aligned}$$

Operatii asupra matricilor de restrictii

- **Intersectia** a doua restrictii - o restrictie care permite numai perechile de valori ce apar în ambele restrictii.
- Intersectia a doua restrictii se notează cu $\&$.
- **Compunerea** a doua restrictii, R_{12} si R_{23} , între variabilele X_1 si X_2 si respectiv X_2 si X_3 , determina o **noua restrictie R_{13}** definita astfel: $(X_1, X_3) \in R_{13}$ daca exista $x_2 \in D_{X_2}$ astfel încat $(X_1, X_2) \in R_{12}$ si $(X_2, X_3) \in R_{23}$
- În notatia cu matrice, compunerea a doua restrictii se poate obtine prin produsul de matrice $R_{13}=R_{12}*R_{23}$ si înlocuind în matricea rezultat valorile pozitive cu 1.

Algoritm: PC4- **Realizarea d-cale-consistentei unui graf de restrictii cu variabile ordonate**

$d = (X_1, X_2, \dots, X_n) \quad (X_1, X_2, \dots, X_n)$

V – noduri, E - arce

---

1. $Y^0 \leftarrow \{R_{ij} \mid 1 \leq i, j \leq N\}$

2. **pentru** $k \leftarrow N$ **pana la 1** **execută**

2.1. **pentru** fiecare pereche (i, k) cu $1 \leq i \leq k$ **si** $(X_i, X_k) \in E$
executa

/* X_i legat la X_k */

2.1.1. $Y'_{ii} \leftarrow Y_{ii}^0 \& (Y_{ik} \cdot Y_{kk} \cdot Y_{ki})$

2.2. **pentru** fiecare triplet (i, j, k) cu $1 \leq i, j \leq k$ **si** $(X_i, X_k) \in E$ **si**
 $(X_j, X_k) \in E$ **executa**

2.2.1. $Y_{ij} \leftarrow Y_{ij} \& (Y_{ik} \cdot Y_{kk} \cdot Y_{kj})$

2.2.2. $E \leftarrow E \cup (X_i, X_j)$

sfarsit.

3.6 Tehnici prospective

- Conventii
- Notatii: U, N, F (F[U]), T (T[U] ... X_U), TNOU, LINIE_VIDA

$$\text{Relatie}(U1, L1, U2, L2) = \begin{cases} \text{adevarat} & \text{daca } R_{U_1 U_2}(L_1, L_2) \\ \text{fals} & \text{în caz contrar} \end{cases}$$

- *Verifica_Inainte*
- *Verifica_Viitoare*
- **Predictie completa**
- **Predictie partiala**
- **Verificare predictiva**

Algoritm: **Backtracking cu predictie completa**

Predictie(U, F, T)

pentru fiecare element L din T[U] **executa**

1. $F[U] \leftarrow L$
2. **daca** $U < N$ **atunci**   *//verifica consistenta atribuirii*
  - 2.1 $TNOU \leftarrow \text{Verifica\_Inainte}(U, F[U], T)$
  - 2.2 **daca** $TNOU \neq \text{LINIE\_VIDA}$
      atunci $TNOU \leftarrow \text{Verifica\_Viitoare}(U, TNOU)$
  - 2.3 **daca** $TNOU \neq \text{LINIE\_VIDA}$
      atunci **Predictie** (U+1, F, TNOU)
3. **altfel** afiseaza atribuirile din F

sfarsit

Verifica_Inainte (U, L, T)

1. TNOU $\leftarrow$ tabela vida
  2. **pentru** U2 $\leftarrow$ U+1 pana la N **executa**
    - 2.1 **pentru** fiecare element L2 din T[U2] **executa**
      - 2.1.1 **daca** Relatie(U, L, U2, L2) = adevarat
atunci introduce L2 in TNOU[U2]
    - 2.2 **daca** TNOU[U2] este vida
atunci intoarce LINIE_VIDA
  3. **intoarce** TNOU
- sfarsit**

Verifica_Viitoare (U, TNOU)

daca $U+1 < N$ **atunci**

1. **pentru** $U1 \leftarrow U+1$ **pana la** N **executa**

1.1 **pentru** fiecare element $L1$ din $TNOU[U1]$ **executa**

1.1.1 **pentru** $U2 \leftarrow U+1$ **pana la** N , $U2 \neq U1$ **executa**

i. **pentru** fiecare element $L2$ din $TNOU[U2]$ **executa**

- **daca** $Relatie(U1, L1, U2, L2) = \text{adevarat}$

atunci intrerupe ciclul //dupa $L2$

ii. **daca** nu s-a gasit o valoare consistenta pentru $U2$
atunci

- elimina $L1$ din $TNOU[U1]$

- **intrerupe ciclul** // dupa $U2$

1.2 **daca** $TNOU[U1]$ este vida

atunci intoarce $LINIE\_VIDA$

2. **intoarce** $TNOU$

sfarsit

BKT cu predictie partiala

- Se modifica Verifica_Viitoare pasii marcati cu rosu

Verifica_Viitoare (U, TNOU)

daca $U+1 < N$ **atunci**

1. pentru $U1 \leftarrow U+1$ **pana la** $N - 1$ **executa**

1.1 pentru fiecare element $L1$ din $TNOU[U1]$ **executa**

1.1.1 pentru $U2 \leftarrow U1+1$ **pana la** N **executa**

i. pentru fiecare element $L2$ din $TNOU[U2]$ **executa**

- **daca** $Relatie(U1, L1, U2, L2) = \text{adevarat}$
atunci intrerupe ciclul //dupa $L2$

ii. daca nu s-a gasit o valoare consistenta pentru $U2$
atunci

- elimina $L1$ din $TNOU[U1]$
- **intrerupe ciclul** // dupa $U2$

1.2 daca $TNOU[U1]$ este vida

atunci intoarce $LINIE\_VIDA$

2. intoarce $TNOU$

sfarsit

BKT cu verificare predictiva

- Se elimina apelul Verifica_Viitoare(U, TNOU) in subprogramul Predictie

Algoritm: **Backtracking cu verificare predictiva**

Predictie(U, F, T)

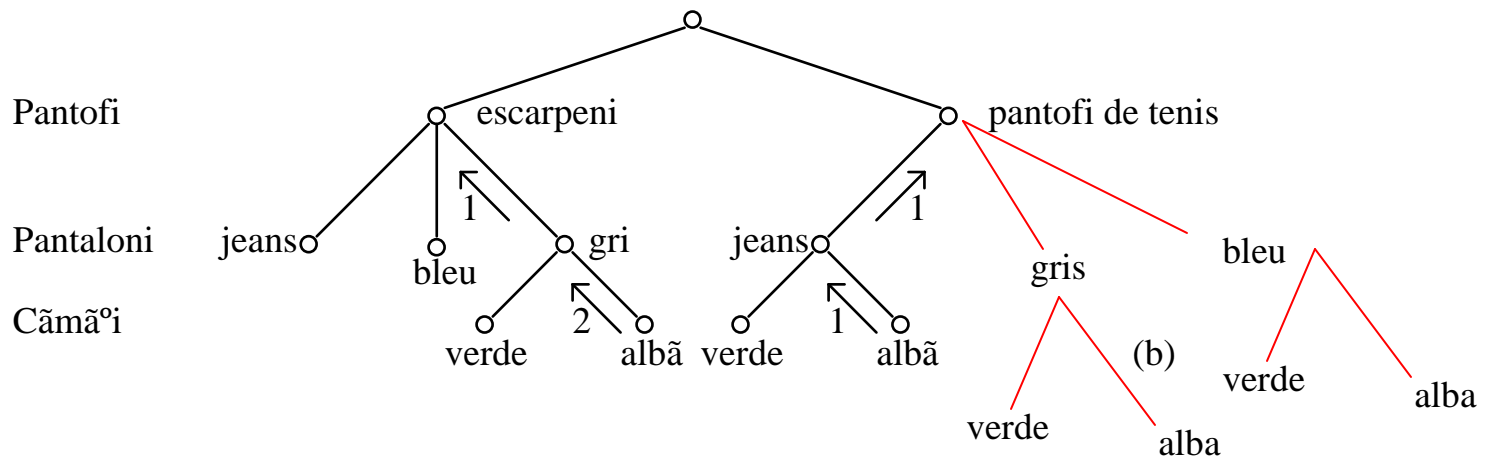
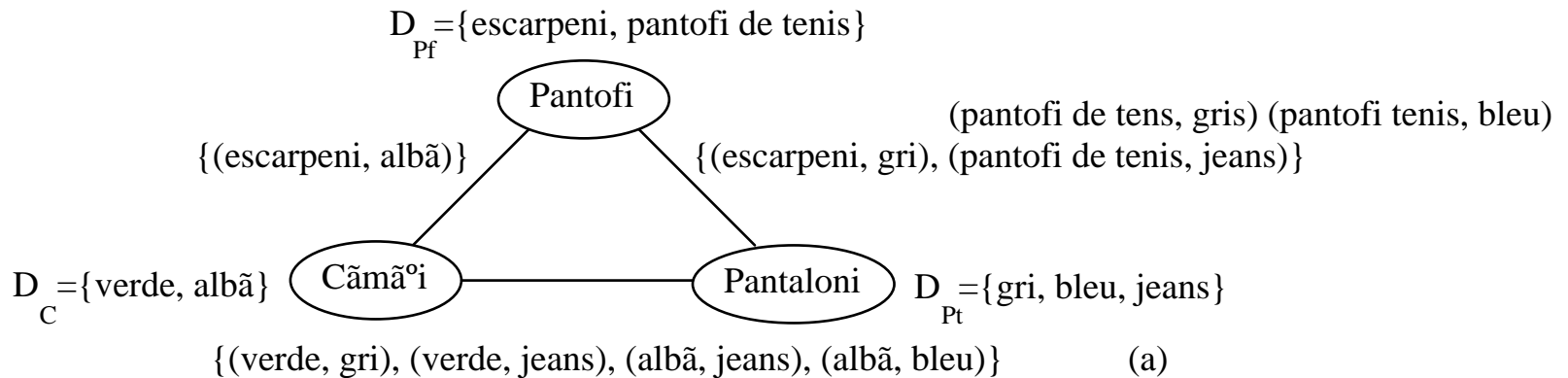
pentru fiecare element L din T[U] **executa**

1. $F[U] \leftarrow L$
2. **daca** $U < N$ **atunci**   *//verifica consistenta atribuirii*
  - 2.1 $TNOU \leftarrow \text{Verifica\_Inainte}(U, F[U], T)$
  - ~~2.2 **daca** $TNOU \neq \text{LINIE\_VIDA}$~~
  - ~~**atunci** $TNOU \leftarrow \text{Verifica\_Viitoare}(U, TNOU)$~~
  - 2.2 **daca** $TNOU \neq \text{LINIE\_VIDA}$
          atunci Predictie (U+1, F, TNOU)
3. **altfel** afiseaza atribuirile din F

sfarsit

3.7 Tehnici retrospective

■ Backtracking cu salt

Algorithm: Backtracking cu salt

BacktrackingCuSalt(U, F) /* intoarce Nivel – blocare */
/* NrBlocari, NivelVec, I, test– var locale */

1. $\text{NrBlocari} \leftarrow 0$, $I \leftarrow 0$, $\text{Nivel} \leftarrow U$

2 **pentru** fiecare element V a lui X_U **executa**

2.1 $F[U] \leftarrow V$

2.2 $\text{test}, \text{NivelVec}[I] \leftarrow \text{Verifica1}(U, F)$

2.3 **daca** test = adevarat **atunci**

2.3.1 **daca** $U < N$ **atunci**

i. $\text{Nivel} \leftarrow \text{BacktrackingCuSalt}(U+1, F)$

ii. **daca** $\text{Nivel} < U$ **atunci** salt la pasul 4

2.3.2 **altfel** afiseaza valorile vectorului F // solutia

2.4 **altfel** $\text{NrBlocari} \leftarrow \text{NrBlocari} + 1$

2.5 $I \leftarrow I + 1$

3. **daca** $\text{NrBlocari} = \text{numar valori ale lui } X[U]$ **si**

toate elementele din NivelVec sunt egale

atunci $\text{Nivel} \leftarrow \text{NivelVec}[1]$

4. **intoarce** Nivel

sfarsit

Verifica1 (U, F)

/* intoarce test si nivelul la care s-a produs blocarea sau 0 */

1. test $\leftarrow$ adevarat

2. I $\leftarrow$ U-1

3. **cat timp** I>0 **executa**

3.1 test $\leftarrow$ Relatie(I, F[I], U, F[U])

3.2 **daca** test = fals

atunci intrerupe ciclul

3.3 I $\leftarrow$ I - 1

4. NivelAflat $\leftarrow$ I

5. **intoarce** test, NivelAflat

sfarsit

4.8 Euristici

- **Ordonarea variabilelor**
- **Ordonarea valorilor**
- **Ordonarea testelor**

4.9 CSP partiala

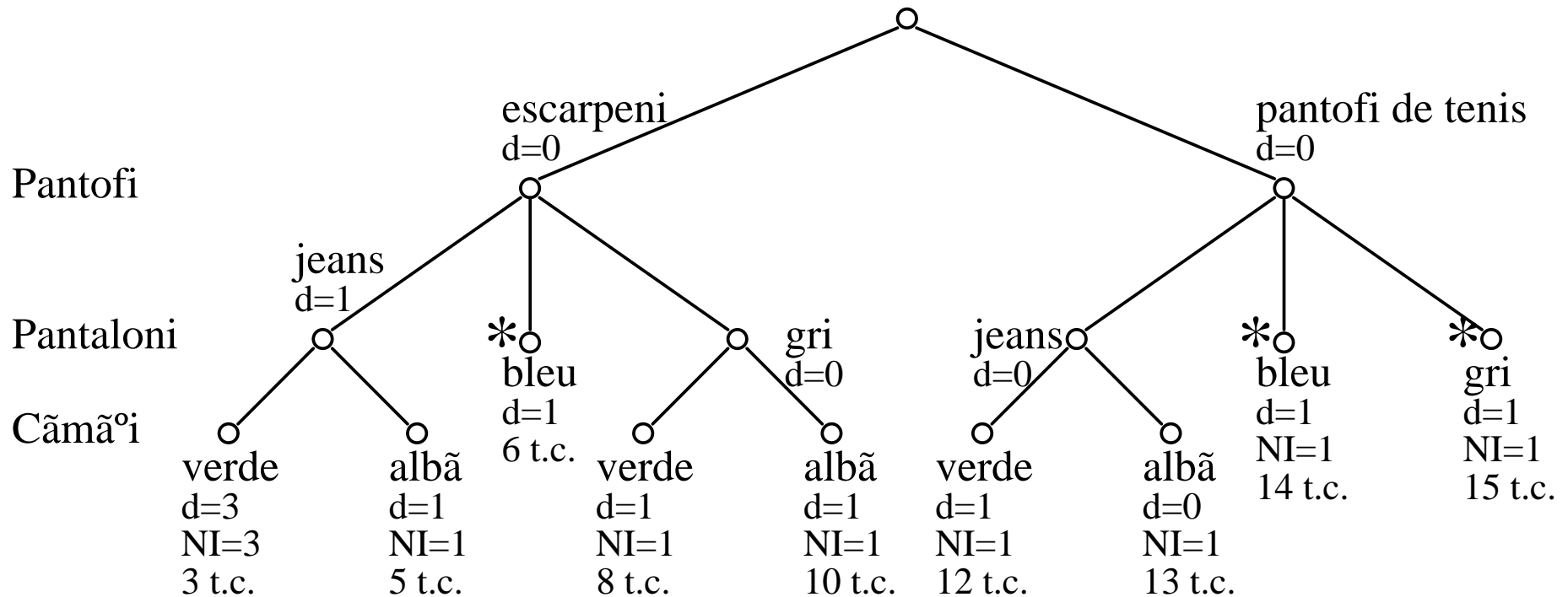

- Memoreaza cea mai buna solutie gasita pana la un anumit moment (gen IDA*) – *distanța* fata de solutia perfecta
- Abandoneaza calea de cautare curenta in momentul in care se constata ca acea cale de cautare nu poate duce la o solutie mai buna
- NI - numarul de inconsistente gasite in "cea mai buna solutie" depistata pana la un moment dat – *limita necesara*

CSP partiala

CSP partiala

- *S - limita suficienta* - specifica faptul ca o solutie care violeaza un numar de S restrictii (sau mai putine), este acceptabila.
- PBKT(Cale, Distanta, Variabile, Valori)
  - Semnificatie argumente
  - Rezultat: GATA sau CONTINUA
- variabile globale: CeaMaiBuna, NI, S

Algoritm: CSP Partiala
PBKT(Cale, Distanta, Variabile, Valori)

/* intoarce GATA sau CONTINUA */

1. **daca** Variabile = { }
atunci

1.1 CeaMaiBuna $\leftarrow$ Cale

1.2 NI $\leftarrow$ Distanta

1.3 **daca** NI $\leq$ S **atunci** intoarce GATA
altfel intoarce CONTINUA

2. **altfel**

2.1 **daca** Valori = { } **atunci** CONTINUA

/* s-au incercat toate valorile si se revine la var ant. */

2.2 **altfel**

2.2.1 **daca** Distanta $\geq$ NI

atunci intoarce CONTINUA

/* revine la var ant pentru gasirea unei solutii mai bune */

2.2.2 altfel

- i. $\text{Var} \leftarrow \text{first}(\text{Variabile})$
- ii. $\text{Val} \leftarrow \text{first}(\text{Valori})$
- iii. $\text{DistNoua} \leftarrow \text{Distanta}$
- iv. $\text{Cale1} \leftarrow \text{Cale}$
- v. **cat timp** $\text{Cale1} \neq \{\}$ **si** $\text{DistNoua} < \text{NI}$ **executa**
  - $(\text{VarC}, \text{ValC}) \leftarrow \text{first}(\text{Cale1})$
  - **daca** $\text{Rel}(\text{Var}, \text{Val}, \text{VarC}, \text{ValC}) = \text{fals}$
  - **atunci** $\text{DistNoua} \leftarrow \text{DistNoua} + 1$
  - $\text{Cale1} \leftarrow \text{Rest}(\text{Cale1})$
- vi. **daca** $\text{DistNoua} < \text{NI}$ **si**
 $\text{PBKT}(\text{Cale} + (\text{Val}, \text{Var}), \text{DistNoua}, \text{Rest}(\text{Variabile}), \text{ValoriNoi})$
 $= \text{GATA}$

/* ValoriNoi - domeniul de valori asociat primei variabile din Rest(Variabile) */

atunci intoarce GATA

altfel intoarce

$\text{PBKT}(\text{Cale}, \text{Distanta}, \text{Variabile}, \text{Rest}(\text{Valori}))$

sfarsit